

Asociačné testy ako jedna z metód lingvokulturoológie

Jozef Sipko, Filozofická fakulta PU, sipkojoz@unipo.sk

Kľúčové slová: test, asociácia, jazyk, ruský, slovenský, experiment, stimul, reakcia

Ключевые слова: тест, ассоциации, язык, русский, словацкий, эксперимент, стимул, реакция

1. Úvod

Jedným z moderných druhov filologických výskumov v posledných rokoch sú **asociačné testy**, prostredníctvom ktorých sa v jazykových jednotkách odzrkadľujú bohaté formy etnokultúry, histórie národa, jeho mentality, duchovného smerovania, jeho vzťahu k prírode aj k súčasnosti a identifikácie základných často neopakovateľných konkrétnych etnokultúrnych hodnôt. K ním sa zaraďujú najmä **hodnotové pozície** významných historických a súčasných osobností v národnom povedomí.

V uvedenej paradigmatickej štruktúre realizoval rozsiahly asociačný výskum tím ruského prof. J.N. Karaulova v Rusku (Karaulov, 2002) koncom deväťdesiatych rokov minulého storočia, ktorý vydal dvojdielny *Ruský asociačný slovník (RAS)*. V 1. diele pod názvom *Od stimulu k reakcii* sú v abecednom zozname usporiadané vybrané jazykové jednotky, v prvom rade lexémy základného lexikálneho fondu ruštiny, známe slovné spojenia a antroponymá. Uvedených **stimulov** je v slovníku okolo 7 tisíc. Pri každom stimule je zaznamenaných niekoľko desiatok **reakcií**, ktorých je v jednotlivých prípadoch aj viac ako sto. Reakcie sú usporiadané v poradí, ktoré je určené frekvenciou ich výskytu v zhromaždených a spracovaných reakciách.

V druhom diele pod názvom *Od reakcii k stimulu* je zhromaždených okolo sto tisíc reakcií s frekvenčným usporiadaním tých stimulov, pri ktorých sú použité. Napríklad frekventované ruské slovo *krasnyj* – *červený* je ako reakcia uvedené pri nasledujúcich stimuloch v poradí (reakcie sú uvádzane v autorskom preklade do slovenčiny):

KRASNYJ: paradajka 40, nos 35, ceruzka, tehla, mak 32, diplom 31, zástava 29, tulipán 20, žltý kvietok 19, zelený 18, melón, paprika, sarafan, semafor, farba 17, telefón 15...

Ďalšie stimuly, pri ktorých ruské slovo *krasnyj* je v pozícii reakcie, svedčia o vysokej pozícii etnokultúrnych asociácií pri uvedenom slove v ruskom jazykovom prostredí. Pritom popri politicky indiferentných slovách omnoho bohatšie asociácie sú spojené so **sovietskym systémom**. Aj to vypovedá o vysokej miere ideológie v bývalom režime, ktorý zasahoval do všetkých zložiek života dospelých ba aj detí. Je pritom zaujímavé, že dominujú asociácie so sovietskou minulosťou, hoci mladí ľudia, ktorí sa zúčastnili na tomto experimente, už nemali bohaté skúsenosti so sovietskymi reáliami. Uvediem typické reakcie s týmto slovom, pri ktorom dominujú ideologizované asociácie, spojené so sovietskym systémom. Zaujať môže nová ruská lexéma *sovková*, vytvorená zo slova *sovietsky*, ktorá vyvoláva jednoznačne negatívne asociácie, označujúce ľudí a reálie so *sovietskymi* atribútmi:

KRASNYJ: Kremel', proletariát, sovietsky, boršč, komunista, partizán, šatka, vojak, pas, sviatok, revolúcia, prápor, veliteľ, Krasin, heslo, smrť, socialista, vojsko, hrdina, časopis, kalina, komunizmus, Komsomol, perestrojka, Sovietsky zväz, sovková, pracujúci, údernický.

Na rozsiahlom asociačnom experimente sa zúčastnili tisíce vysokoškolských študentov ruštiny ako nositeľov materinského jazyka. Neboli však medzi nimi študenti posledných ročníkov ani absolventi rusistiky. Pri výbere testujúcich sa vychádzalo z predpokladu, že študenti prvých ročníkov odboru ruský jazyk sú najobjektívnejšími nositeľmi ruského **jazykového povedomia**, nie sú ešte pod zásadným vplyvom profesionálneho rusistického

prostredia, ale sú do takej miery reprezentanti Ruska, ruskej mentality a ruskej kultúry, že môžu vykazovať vysoký stupeň objektívnych reakcií vo vzťahu k vlastnej etnokultúre. Na vybrané stimuly sa vyžadovala **spontánna slovná reakcia**, ktorá je zrejme najobjektívnejšia.

Veľký význam asociačných testov pre spoznávanie **hodnotovej** orientácie konkrétnej etnokultúry je nesporný. Okrem toho máme možnosť zistiť obrovské rozdiely medzi národmi a ich etnokultúrami, čo v konečnom dôsledku vytvára jeden zo základných predpokladov vzájomnej tolerancie, pri realizácii ktorej sú v dejinách ľudstva obrovské rezervy. Sústredím sa na niektoré ilustrácie v prvom rade vo vzťahu k ruskej kultúre a na jej pozadí je možné poukázať aj na rusko-slovenské **lingvokultúrne rozdiely**, ktoré sa najmä vďaka etnokultúrnym asociáciám prezentujú pomerne presvedčivo a sú podkladom pre hľadanie naozajstných hodnôt v živote jednotlivých národov. Vybrané lexémy v pozícii stimulov budem konfrontovať s ich lingvokultúrnou prezentáciou v ruských masmediálnych textoch postsovietskeho obdobia, ktoré je poznamenané výraznou snahou o preverovanie starých a hľadaním nových hodnôt. Asociačné testy viditeľne rozširujú paradigmu vo filologických výskumoch a posilňujú význam **kognitívnej zložky** jazykového systému na všetkých jeho úrovniach.

2. Ruská literatúrocentricnosť, alebo *Puškin – eto naše vsjo (naše všetko). Jeho okno.*

Veľký poznávací prínos asociačných výskumov je možné ilustrovať pri lingvokulturologickej analýze mnohých jazykových jednotiek. Na prvý pohľad sa môže zdať, že medzi viacerými základnými **lexémami** ruštiny a slovenčiny nie sú takmer žiadne sémantické rozdiely, ktoré sú zaznamenané v reprezentačných výkladových slovníkoch. Vyvolávajú tie isté denotatívne predstavy, majú takmer totožnú štruktúru, malé odlišnosti pri výslovnosti, takže sa môže zdať, že z jazykovo-komunikačného hľadiska sú takmer totožné. No keď tieto veľmi blízke lexémy preveríme v rámci asociačných testov, zistíme nemalé rozdiely v ich konkrétnej etnokultúrnej prezentácii. Budem to ilustrovať na slove *okno*. V ruštine aj v slovenčine má takmer tú istú lexikálnu, ortografickú, morfológickú a fonetickú podobu. No podstatné rozdiely evidujeme pri asociáciách, ako to ukazuje RAS:

OKNO: spalne 45, dvere 41, do sveta 39, do Európy 35, otvorené 29, veľké 18, čisté 11...Európa, GAI, na Volgu.

Pri jednom experimente na FF PU v Prešove sme mali skupinu ruských študentov z Moskvy a našich študentov ruštiny. U ruských študentov sme zaregistrovali analogické reakcie, ako sú zaznamenané v RAS. Zaujme v prvom rade reakcia *do Európy*, čo je evidentne spojené s úryvkom z poémy A.S. *Puškina Medený jazdec*, v úvode ktorej básnik opisuje význam Petra Veľkého pre Rusko myšlienkou, ktorú akoby vyslovil sám Peter:

*Prirodaj zdes na suždeno Tu zem nám káže, osud snád,
V Jevropu prorubiť okno. V Európu okno prerúbat'* (R. Brtáň, 1947).

Uvedený verš je podľa našich pozorovaní zrejme najfrekvencovanejšou **lingvokultúrnou** (Vorobjov, 1997) ruskej literatúry, ktorá sa v postsovietskom období používa v ruských médiách. Ide vlastne o obrazný kód vzťahu Ruska a Západu ako jeden zo základných dlhodobých problémov pri interpretácii postavenia a osudu Ruska v minulosti aj po rozpade ZSSR. Tieto ruské snahy registrujeme v ruskej politike, kultúre, v spoločenskom aj v ekonomickom živote, nachádzame ich bohato zastúpené v ruskej literatúre, v duchovnej a historickej spisbe a v koncentrovanej podobe sa nazývajú **ruskou ideou**. Už v období *Gorbačovovej perestrojky* sa zintenzívnilo ruské hľadanie vlastnej cesty a trvá dodnes aj 22 rokov po rozpade ZSSR (7. december 1991). Lingvokultúre *Prorubiť okno v Jevropu* sa začala aktualizovať v období, keď zanikla Varšavská zmluva a RVHP (Rada vzájomnej a hospodárskej spolupráce) ako najvýraznejšie symboly sovietskeho mocenského bloku.

Puškinova lingvokulturéma sa stala axiologickou opozíciou k povestnému výrazu *železná opona*, ktorú prvýkrát použil W. Churchill (Ponting, 1997) v r. 1946 pre charakteristiku povojnového rozdelenia sveta. Keď sa otvorili hranice a výrazne sa rozšírili možnosti pre kontakty so svetom, tak sme zaznamenali:

Okno prorubleno, najti by dver. – Okno je prerúbané, len treba nájsť dvere (Sov. Sjuz,1990.10).

V tom istom čase sa bývalí spojenci ZSSR obrátili na Západ, začali sa rokovania o vstupe do NATO a EÚ a prví tak urobili Poliáci:

Poljaki rubjat okno v Atlantiku. – Poliáci rúbu okno do Atlantickej aliancie (KP.16.1.1996).

Mnohí občania bývalého ZSSR po jeho rozpade vyjadrovali nostalgiu za starými časmi:

Rossija dla nas byla oknom v Jevropu. – Rusko bolo pre nás oknom do Európy (LG.1996.17 – predstaviteľ Azerbajdžanu).

Dokonca v kultúrno-historických asociáciách sa prostredníctvom metaforického obrazu *prerúbaného okna* porovnáva Stalin s Petrom Veľkým, ktorý úsilie Petra preniesol aj do vesmíru:

OKNO

<i>Okno v mogilu našu,</i>	<i>Okno do nášho hrobu,</i>
<i>Probitoje Petrom,</i>	<i>Prerúbané Petrom,</i>
<i>Zakolotil ty stašno,</i>	<i>Pribil si ty strašne</i>
<i>Železnym kulakom.</i>	<i>Svojou tvrdou päšťou.</i>

<i>Tvoja strana rasšibla</i>	<i>Tvoja krajina rozbila</i>
<i>Prokľatoj bočki dno,</i>	<i>Prekliatej bočky dno,</i>
<i>I v nebo prorubila</i>	<i>Do neba prerúbala</i>
<i>Vsemirnoje okno.</i>	<i>Aj kozmické okno.</i> (NS.2005.5 – M. Šelechov)

Pomalý priebeh reforiem a spoločenských, politických a ekonomických zmien bol pravidelne kritizovaný:

Pjotr prorubil okno v Jevropu, tak do sich por boltajemsa v prorubi. – Peter prerúbal okno do Európy, ale my sa doteraz močíme v prierube (LG.1994.29).

V Rusku boli nedávno uverejnené výsledky prieskumu a vzťahu Rusov k EÚ. Podľa neho okolo 50% občanov Ruska jej nedôveruje, čo vyvolalo smutné konštatovanie:

Nužno li zabivať okno v Jevropu? – Je potrebné zaklincovať okno do Európy? (AiF.19.3.2007).

Ilustrované úryvky dokumentujú asociačnú silu slova *okno* v ruskom prostredí, potvrdzujú **literatúrocentrickosť** ruskej kultúry a súčasne presvedčivo zvýrazňujú prínos asociačných výskumov pre hlbšie poznanie konkrétnej etnokultúry. Lexéma *okno* je teda v ruskom prostredí spojená aj s literárno-historickým faktom ruskej kultúry, ktorý je jedinečný a neopakovateľný a prostredníctvom ktorého je možné komentovať a hodnotiť mnohé stránky ruskej skutočnosti.

Prostredníctvom asociačných reakcií v RAS a ich porovnávaním so súčasnými ruskými médiami získavame presvedčivejší a hlbší obraz o hlbinej etnosémantike vo vzťahu k zásadným otázkam konkrétneho národa. Spomínaná literatúrocentrickosť ruskej kultúry je z uvedeného porovnania zrejmá. Môžeme ju potvrdiť ešte aj reakciami z RAS:

PUŠKIN: básnik 26, Lermontov 11, verše 10, veľký, kniha, Onegin, písal nádherne, veľký ruský básnik, Mednyj vsadnik (Medený jazdec), súboj, láska, rozprávka talent, je s nami, zabitý, cár Saltan.

3. Od okna k matuške Volge

U našich študentov uvedená reakcia nebola a ani sa neočakávala. Etnokultúrny obsah slová *okno* sa v ruskom povedomí posilňuje reakciami *GAI* (*Gosudarstvennaja avtomobil'naja inspekciija* – dopravná polícia) a *na Volgu*, čo je ďalším fenoménom ruskej kultúry. Preto si ju môžeme analyzovať v lingvokulturologických pozícií na základe najvýraznejších reakcií:

VOLGA: *rieka*³⁴, *matuška* 12, *auto* 10, *Volga*, *mat'*, *čierna* 4, *mat' rodnaja*, *GAZ*, *Don*, *žiguli*, *kolíska moja*, *mercedes*.

V prvom rade záujmu reakcie s rôznymi podobami *matky*, ktorá sa v ruskom povedomí spája aj s touto ruskou riekou. Okrem známych výrazov:

Zemľa-matuška, *matuška-Rossija*, *matuška-Rus*, *matuška-Moskva*

je *matuška-Volga* jedným z centrálnych ruských lingvokultúrnych obrazov. V ruskom povedomí, ako to ukazuje reakcia *mat' rodnaja*, je *materinská* reakcia spojená aj s piesňou o *Stenkovi Razinovi*, v ktorej sú uvedené slová:

Volga, Volga, mat' rodnaja...

Druhý lingvokultúrny fenomén rieky *Volgy* je spojený so známou značkou osobných automobilov a v tejto súvislosti sú zákonite reakcie *GAZ*, *žiguli*, *mercedes*. Osobitne záujme reakcia *čierna*. V sovietskom období *čornaja Volga* bola symbolom represíí, keď spravdla predstavitelia sovietskej bezpečnosti v neskorých nočných hodinách prichádzali zatýkať konkrétnych ľudí, *vragov naroda – nepriateľov ľudu*.

Tretí druh reakcií je spojený s ruskou literatúrou, ktoré identifikujeme vo výraze *kolybel' moja* – *kolíska moja* zo známej básne N.A. Nekrasova *Na Volge*, v ktorej básnik vyjadruje úprimný vzťah k *matuške-Volge* a súčasne ju nazýva riekou *rabstva-otroctva* v súvislosti s prácou *burlákov* na tejto rieke, V tejto súvislosti si pripomeňme známy obraz Repina *Burlaki na Volge*, ktorý sa prelína s dojmami z básne Nekrasova:

O, Volga, kolybel' moja, O, Volga, kolíska moja,

Lubil li kto tebja kak ja... Mal t'a tak niekto rád ako ja..

Štvrtý druh reakcií je spojený s inými ruskými riekami, konkrétne s riekou *Don*, ktorá je akýmsi susedom *Volgy* a obidve rieky sú navzájom spojené *Volgo-Donským kanálom*.

Veľkosť lingvokultúrneho fenoménu rieky *Volgy* v ruskej kultúre sa potvrdzuje pri reakciách na stimul *rieka*, pri ktorom reakcia *Volga* mnohonásobne prevyšuje reakcie spojené s inými ruskými a neruskými riekami:

RIEKA: *Volga* 36, *široká* 32, *hlboká* 27...*Oka* 5, *Kama* 4, *Dnepr* 3, *Amazonka*, *Istra*, *Kľazma*, *Lena*, *Moskva-rika*, *Neva*, *Sena*, *Ural*.

Žiada sa ešte zdôrazniť, že v našom rozsiahlom experimente medzi slovenskými študentmi rusistiky a nerusistikami pri stimule *ruská rieka* jednoznačne dominovala reakcia *Volga*, no pri stimule *slovenská rieka* taká jednoznačná reakcia vo vzťahu ku konkrétnej slovenskej rieke nebola. **Jednoznačnosť** a **nejednoznačnosť** reakcií na konkrétne stimuly majú výraznú **výpovednú hodnotu**, ktorá umožňuje dekodovať mnohé osobitosti jednotlivých etnokultúr.

V tejto súvislosti sú výrazným ukazovateľom ruskej reakcie na stimuly spojené s obrazom *matky*. V ruskom povedomí sa to často spája s dominujúcim **ženským princípom** v ruskej kultúre a jednotlivé reakcie sú prepojené s bazovými ruskými **konceptmi** (Stepanov, 2004):

MATUŠKA: *zem* 11, *Rusko* 9, *Rus* 6, *Vlast'* 4, *Volga* 3, *rodná*, *drahá*, *babička*, *všade*, *vzduch mój*, *dom*, *starenka*, *osud*, *čarovná...*

MAŤ: *otec* 65, *rodná* 64, *milovaná* 20, *hrdinka* 14, *Vlast'*, *tvoju*, 13, *a macocha* 9, *Gorkij* 7, *vašu*, *príroda*, *spravodlivá*, *nesmrteľná*, *Božia*, *dobrota*, *Pavol*, *ľúbim*, *vojaka...*

Keďže reakcií na uvedené stimuly je podstatne viac, sústredím sa iba na tie najtypickejšie. V prvom rade obraz *matky* v ruskom vedomí sa asociuje s **univerzálnymi hodnotami**, spojenými s pravoslávnyimi kresťanskými tradíciami v reakciách *carica* so zjavnou asociáciou

so slovom *nebesnaja*. Analogický slovenský ekvivalent je *kráľovná nebeská*. Ďalšia reakcia *Božia* potvrdzuje túto najvyššiu univerzálnu hodnotu spojenú s ruským obrazom *matky*.

Druhá skupina reakcií vyjadruje prepojenie ruského obrazu *matky* so základnými pozemskými a ruskými hodnotami akými sú: *zem, Rusko, stará Rus, Vlasť (Rodina), Volga*.

Do tretej skupiny možno zaradiť reakcie **literárne**. V konkrétnom prípade ide o známy román *M. Gorkého – Matka*, s ktorým je spojená jeho hlavná postava *Pavol*.

Štvrtá skupina reakcií súvisí s jednoznačne vysoko pozitívnymi emocionálnymi charakteristikami *matky* prívlastkami *rodná, milovaná, nesmrteľná, spravodlivá*, ale cítime aj utrpenie *matky vojaka*, v ruskej hodnotovej orientácii obzvlášť silné.

Piata skupina sa spája s *prírodou* a konkrétnym názvom liečivej byliny *mať i mačecha – podbeľ lekársky*.

Ešte sa ponúka šiesta osobitosť ruského lingvokultúrneho obrazu *matky* v známych expresívnych výrazoch *mať tvoju, vašu mať* a pod.

V našich asociačných experimentoch sme sa sústredili na 25 bázových stimulov, z ktorých sme popri výrazoch *ruská rieka, slovenská rieka* vytypovali ešte ďalšie stimuly s predpokladanou vysokou mierou jednoznačných reakcií vo vzťahu k ruskej kultúre. Práve ich porovnávanie so slovenským lingvokultúrnym prostredím umožňuje objektivizovať poznatky o stupni etnokultúrnych rusko-slovenských rozdielov. Okrem jednoznačnosti reakcií na stimul *ruská rieka – Volga* ide o reakcie na stimul *ruské zviera a ruský strom*.

4. Od matuški Volgi k Miške-medved'u

V prvom prípade sa očakávala jednoznačná a dominantná reakcia v podobe lexémy *medved'*, ktorá sa v plnej miere potvrdila. Je zrejmé, že **zoomorfný** obraz Ruska sa ilustruje pravidelne prostredníctvom *medveďa*. Súčasná najsilnejšia politická strana Ruska *Jedinaja Rossija – Jednotné Rusko* má emblém v podobe *hnedeého medveďa*, predstavitelia tejto strany sa často najmä v médiách nazývajú *medveďmi* a v ruskej kultúre je *medved'* pojatý ako rovnocenný partner človeka, ktorý má svoje meno *Miška, Michail Ivanovič, Toptygin*. Pripomením, že hlavným symbolom olympiády v Moskve r. 1980 bol *olimpijskij medvežonok*. Bohatý obraz *medveďa* v ruskej kultúre je predstavený v ľudovej slovesnosti, v rozprávkach, v ruskej literatúre napríklad v bájkach Krylova. Z jeho bájky *Roľník a medved'* zostal aj v slovenčine známy frazeologizmus *medvežja usluga – medvedia služba*. Jedným z najznámejších výtvarných diel v Treťjakovskej galérii je veľký obraz Šiškina *Utro v sosnovom lesu – Ráno v sosnovom lese*, na ktorom je zobrazená skupina hrajúcich sa *medveďov*. A napokon výraz *ruský medved'* prenikol do medzinárodnej komunikácie ako jedna z hlavných charakteristík Ruska a najmä jeho politiky.

5. A napokon k ruskej berjozke

Analogickú lingvokultúrnu jednoznačnosť nachádzame v predstavách o ruskom strome, ktorý je dlhodobo spojený s obrazom *berjozy – brezy*. V RAS nachádzame reakcie:

BREZA: *biela 16, štíhla 7, ruská 6, pekne, krásna, stojí tonkaja, osamelá, plačúca, vlasť, Rusko, Rus, rozprávková, šťava, veník (prútik), rošča (háj)...*

Registrujeme prepojenosť *berjozy – brezy* s Ruskom v reakciách *ruská, Rusko, vlasť, Rus*, s pozitívnymi emocionálnymi zážitkami s obrazom čistoty a krásy *biela, štíhla, krásna*, ale aj s druhými ľudskými emóciami *osamelá, plačúca*. Tento obraz takmer totožný so smútkom dievčenskej osamelosti je známy z ruských piesní:

Što stoiš, kačajas, tonkaja rjabina.

Berjoza – breza ponúka ruskému človeku nielen svoju krásu, ale aj nápoj *berjozovyj sok – brezovú šťavu*, a s *berjozovým venikom – zväzkom brezových prútikov* Rusi chodia do *bane – sauny*. Ruskí básnici opisujú *berjozovyje roščy – brezové háje* ako ľudskú bytosť:

Otgovorila rošča zolotaja (Jesenin).

Ruskí maliari ju zobrazujú ako symbol dokonalej krásy.

6. Záver

V uvedenom metodologickom postupe je možné hľadať, nachádzať a analyzovať etnokultúrne hodnoty a objektivizovať naše poznanie konkrétneho národa. Už na základe lingvokulturologického rozboru konkrétnej lexémy sa naskytá možnosť vytvárať rozsiahle etnokultúrne **koncepty**, ktoré obsahujú nielen prvotnú sémantiku, ale obsah daných lexém-konceptov sa vďaka bohatým asociačným prepojeniam výrazne rozširuje a pri primeranom zvládnutí lingvokulturologickej metódy filologického výskumu sa jazyk stáva jedným zo základných kognitívnych zdrojov v rámci bohatých foriem ľudských hľadání.

Skratky:

KP – Komsomol'skaja pravda, LG – Literaturnaja gazeta, NS – Naš sovremennik,

Literatúra:

GUMILOV, L.N. Etnosféra: Istorija l'udej i istorija prirody. Moskva: Ekopros 1993.

KARAULOV, J.N. a kol. Russkij asociativnyj slovar. V 2 tomach. Moskva: OOO „Izdatel'stvo Astrel“ 2002.

SIPKO, J. Teksty s povyšenoj etnokul'turnoj konnotacijej – Texty so zvýšenou etnokul'túrnou konotáciou. Prešov: FF PU 2002.

SIPKO, J. V poiskach istinnovo smysla – Hľadanie ozajstného zmyslu. Prešov: FF PU 2008.

STEPANOV, J.S. Konstanty: Slovar russoj kul'tury. Moskva: 2004.

VOROBJOV, V.V. Lingvokul'turologija. Teorija i metody. Moskva: 1997.

Аннотация

В предлагаемой статье анализируется ассоциативный тест как объективный методологический прием в лингвокультурологических исследованиях. Автор опирается на данные известного труда Й. Караулова (2002), а также на собственный эксперимент с российскими и словацкими студентами. На основе выше приведенных данных дается заключение, в смысле которого и лексемы, которые почти тождественные в близкородственных языках, в ассоциативных связях раскрывают свое содержание относительно далеко. В статье показаны результаты в исследовании таких лексем как *окно, река, медведь, береза*.

„Tento článok bol vytvorený realizáciou projektu *Vybudovanie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra*, na základe podpory operačného programu Výskum a vývoj financovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja.“